

Maksa ar pefuhtifšanu
par pafu:

par gadu 1 rub. 60 kap.
" pufgadu 85 "

Maksa bef pefuhtifšana
nas Riga:

par gadu 1 rub. — kap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehnefai 30 "

Mahj. w. teel ifdohs jef-
deenahm no p. 10 fahfoht.

Mahjas weesis.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpafchneeks un apgahdatajs.

Mahjas weests isnahf ween reis pa nedetu.

Maksa
par fludinafaju:

par weenas fleijas smalku
rakstu (Petit)- rindu, jeb
to weetu, to tahda rinda
eezem, maksa 10 lap.

Redakcija un ekspedizija
Riga,

Ernst Plates bilshu un
grahmatu-drufatawa pee
Pefitera hafnijas.

№ 18.

Sestdeenā 6. Mai.

1878.

Mahdatajs.

Saunafahs finas. Telegrafa finas.
Eelfahemes finas. No Rigas: komiteju kapitals. No Algezeema: jauna
flohla. No Pinfu muihas: fawads ceradums. No Slotas: teatera israh-
dichana. No Druweenas: tureenahs buhshana. No Ramfas laits. No
Belgawas: Turfu wanguineeki. No Bauflas: laiks. No Leepajas. No
Peterburgas. No Nowogeorgijewstas. No Mastawas. No Drenburgas.
Uhrfemes finas. No Berlimes, no Mahzijas, u. t. pr.
Peelikumā: Zoraida. Graudi un seedi.

Saunafahs finas.

No Peterburgas. Kā kahda tureenahs awife fino, tad
mufhu walstis kanzelera firšta Gorfshakowa fahflimshana fahf
greestees uf labo pufi, tā ka firšis tagad atrohdotees uf atwe-
felofohanahs zefu.

— "Waldbahas wehstnefi" ir iffludinata ufaizinafšana, tai
dahwanahs dohdohf preeksh kreiseru lugu eegahdashanahs.

— Par mufhu aktiwas armijas wirokomandantu, flaweno
general-adjutantu Todlebeni rāfsta Anglu awife "Daili Ruhs"
fshahdu fpreedumu: Generalu Todlebenu tura wifā Kreewu
armija par ifmanigu wihru. Warbuht ka winsh nestrachda
arweenu tā, kā tam to wajjabsetu, bet wifā wina darbi lee-
zina no fpehka un ifmanahs. Dohma, ka armijas pahrwal-
dishana sem wina tiks dashadā finā pahrlabota, ka winsh
fshini finā lohti fmaliki dashahs buhshanas pahrluhkofs, par
flimeem un eewainoteem kareiwjeem wairaf ruhpeees un nelo
ne-uffahls, uf to wehl nebuhtu fagatawojees. Wifpahrigi
turahs pee tahs pahrliezinafshanahs, ka Todlebens strahdahs
fchigli. Warbuht ka Todlebens tur, tur leelfiršis it ihpafchi
bija fiprs, kā par peemehru wifās leetas, kas ar duhshibu
un apnehmigu garu fahw faharā, — ka tur Todlebens if-
rahdifees par wahju; bet kad nu gaidamais karsch buhs
preeksh Kreewijas tikai aifstahwefshanahs karsch, tad gan war
fajihf, ka Todlebens fshini finā uf to labako ifpildihš wiro-
komandanta weetu.

No Londones. Kā no tureenahs teel finohts, tad tai 2trā
Mai Blakburnā bijufchi leeli strahdneeku nemeeri. Leels pulks
strahdneeku, kas streiku bija fajehlfufchi (no strahdashanahs at-
rahwufchees), gahja pa eelahm, iffita teem leelakeem fabrikeem
lohguš un ifpohstija kahda nama preekshdatu, kas fabrika kun-
gam Hornbi peedereja. Hornbi pats tika zaur afmehu fwee-
fšanu eewainohts. Balkawneeka Dshakfona namš tika aif-
dedfinahts. Dshakfons ir darbu-deweju beedribahs preekshneeks
tapehš strahdneeki, uf winu launu prahtu turedami, bija wina
namu aifdedfinajufchi. Leels pulks kahjineeku un jahstineeku

faldati tika aifufhtiti, preeksh nemeeru apfpeefshanahs. Ne-
meeri wehl naw beigufchees.

No Turzijas. Kā igahjufchā numurā finojam, tad tahs
dohmahs iffajitas, waj nederetu Turzijas walsti Giropā ifda-
liht, lai reis Turzijas leetas deht naidš un strihduš starp
leelwalstim beigtohs, jo Turzijai trubhfoht eelfchligš fpehks,
tā ka newarohf uf winahs atplaulfshanu wairš zereht. To
nu Turzijas waldbaha finahf dabujufe grib Girovai parahdihf,
ka winai fpehka deefgan, lai waretu fawu walsti kahrtibā ee-
grohshf un lihdsigi zitahm Girovas waldbahm walbihf. To
peerahdihf gribedama wina nodohmajufe iflaihst jaunus pah-
waldishanahs likumus. Preekshlikums pahrlimeem pahrl-
waldishanahs likumeem jaw iftrahdahf un tiffchoht kahdai
komifhjai nodohts preeksh pahrbaudishanahs. Pahrbaudish-
nahs darbam wajjaga buht beigtahm gada laikā. Zaur
fcheem jauneem pahrwaldishanahs likumeem tiks wijōs walstis
amatōs ifdaritas pahrgrohshifshanahs. — Kā Turzijai eet ar
jounu likumu eewefshanu un ihpafchi ar ifpildifshanu, tas
wehl lafitajeem buhs deefgan atminamš, kad wini to laiku
eedohma, tur Turzija pehš Konstantinopeles konferenzes beig-
fshanahs fahka eewest jaunohs waldishanahs likumus, ka fchee
likumi tikai uf papihra bija fpehka, bet darbōs netika eewehroti.

No Romas teel kahdai Parihfes awifei finohts, ka starp
Brufhijas un pahwesta waldbihu ifzehlees strihduš; tapat ari
farunafshanahs pahwestam ar zitahm waldbahm ne-ifdohdotees,
tā ka laikam ari ar tahm strihdi radifees. Pehš fchihš buh-
fshanahs augfcham mineta awife fpreesch, ka pahwesta waldbaha
attal ufnehmufe fawu wezo politiku, kas pretiga brihwprah-
tigahr zenfshanahm.

Telegrafa finas.

No Konstantinopeles tai 3. Mai. Jaunais Kreewijas
wehstneeks firšis Lobanow-Noflowkis tai 3fchā Mai apmetle-
ja Sadiku un Sawsetu-Pafchu un tai 4tā Mai winsh sul-
tanam nodohts fawus apleezibahs rakstus.

— Kā pa telegrafu finas atrahlfufchahs, tad Todlebens efoht
nodohmajis, ftingrus lihdsellus ifleetaht, lai waretu nemeernee-
kus Rodopes kalnōs fawalbihf, ja prahtiga apmeerinafšana
nelihdsetu.

No Londones tai 4. Mai. Anglu fehneene drihsumā
noturefchoht pahrraudifshanu Bulwifchā (Woolwich) pahrl-
fara-pulkeem.

winu wadons Seltina lungs! Rohst ar wifahn schkefschahnam un netiklahm braktu welfchanahm! Kahds skatitajis.

No Enselines. Pa muhsu pusi scho pawafari eet deesgan raibi; fur til ween aufis greech, tur dsird par schahdu tahdu truhtumu runajam. Lai nu pascham schah jeb ta, kustonis taf wairs badu nemirs, satums jaw drufku ir. Deesgan ilgi muhs ir Aprilis kaitinajis; drihs puhta wehisch, drihs bij pafiltans, te wehl faule drufku atspihdeja, bet — us reis debese tifa aplahta ar mahloneem, un nahza leetus un sneegs semè. Nu ir Mai mehnesis atnahjis un wifs smuks, filis un preezigs zaur winu palizis. Regaudo wairs pa laukey un mescheem aukstais seemela wehisch, bet gluschi lehns un mihtligs palizis; debeschi ir flaidri, zaur kureem mihta faulite flatahs us mums un mohdina wehl wifus tohs, kas wehl fawas mahjas dsihwo. Gans dsen preezadamees un un lihgsfimbis pilns fawus ganamohs pulkus us gamibahm, un flawe preezigi fawu Rabitaju. G. Kr. Breedit.

Ra agraf ar neschlawahm darijuschi. L. mahjas pirmam eenahzejam nemas firgi nepadewuschees. — Sainneeks palizis tabehst gauschi behdigs un nesinajis, ko eefahki ko ne. — Bet kahda rihda wina dehs eerauga firgu kuhli ohlu eeneslu. Das steidsahs tuhlin tehnam stahsticht, ka nu burwis to eenesis. — Tee panem ohlu, isnes to ahrà. — Dehs nem kohku rohta un fast winu gabalu gabalos fazidams: „Si melle fawu fainneeku! — Es ne-esmu taws fainneeks, es esmu Pohlis un Leitis, es neta nesinu!“ — Gschel! — Behz brihtina pate burwe no winu mahjas klehts isnahk. La prafa gan ehst gan dsert, bet winai neteel nekas dohts. Burwei nu ir gluschi gals klah; jo minete Pohlta un Leischa wahrdi to ir flimu padarijuschi. Newaredama zita dabuht, ta metahs us aku, ecker uhdens fawja un eemet to mutè. Un ta wina no mohlahm atpestahs.

No tahs reises fainneeks brauzis firgus tilpat ka siphulus apalus un teem nekas wairs nelaitajis. Muhsu weza mahte stahsta gan reisu reisahm par burweem un neschlawahm, ka agrafos laifos muhsu zeema to nebijis truhtums. Bet tagad lamehr es esmu fahjis redseht, man neta isbewees burwi manih, neds ari kahdu neschlawu atrast. Tahs laitam lihds ar pascheem burweem kapens gulditas. — Welsch gan daschi, ka B... nu fahdschah wehl esohk weens wezis, kas ar burwibas darbeem puhlejotees, un daschlahri meiteefchi to esohk krehfla no kuhls isnahkam redsejuschi, bet pee mums tas nehk. M. Dandens.

No Druweenas. Par scho walsti jeb pagastu ta fakohst gandrihs nekas neteel laifakstos minehts. Tapehz zeentjams lasitajis un lasitaja ari nelauosees, kad tewim ari no schah pagasta zil nezil passioju. Druweenas pagastis peeder pee Tirsas draudses un atrohdahs no Ramlas us deenwidus pusi. Mafa Sazes upite no reetruma us deenwidus austruma pusi tejedama ir par rohbeschu stary Druweeni un Ramlu. Druweenas pagasta atrohdahs wehl gandrihs wif fainneeki rentneeki. Pawisam ir tilai kahdi trihs grunteneeki, kas us dsimtu eepirufchi. Daschs no mineteem grunteneekeem ir ari fawu mahju jaw aismalfajis, few par dsimtu ihpafchumu eemantodams. Manim, ka swescheneekam, gadijahs nezil ilgi atpakak nokluht Druweena kahda fwehtdeenà. Sinahst dabujusch, ka winu fa-eefchanas mahja tiks Deewa wahrdi tureti, nobrauzam, ar kahdu draugu diwati us tureeni, us „Tir-seefcheem,“ fur mineta fa-eefchana atrohdahs. Mineta zeema

nobrauzis wifu pirms apskatijohs pehz fa-eefchanas mahjas; bet gandrihs nekur newareju eeraudsiht tahdas mahjas, kura waretu faeefchanu tureht. Tamdeht kahdam, ko fatiku, pra-fiju: „Kur fa-eefchana atrohdahs?“ Schis zilweks mums winu laipni parahdija. Bet pats negribeju fawahm azim tizeht, scho mahju par „fa-eefchanu“ tureht; jo ta gan daudsi ne-ischkizahs no kahda schkurna. Bet tuwati winu apskatijis pahreezinajohs, ka ir ari jaw stahwejusi un kreetni kalpojusi fawam mehram, warbuht kahdu gadu finteni. Tadeht ari wina newar pehz isskata lihdsinatees zitu aplahrtnes draubichu „fa-eefchanas mahjahm.“

Deewa kalposchana bija deesgan reizama un notika pehz sinamas lahtibas. Behz beigteem Deewa wahrdeem eeweda muhs kahds draugs weena ehrbegi, fur bij fanahjis „Dr. pagasta dseedataju kohris.“ — Tur zaur mineta „kohra“ lihdsbeedreem eewesti, paklauffjamees kahdu pussundiau winu dseedafchana. Dseedataju puljinisch bij deesgan labs un dseedaja itin spehzigi. St. Pawlis.

No Ramlas. Siltais pawafaris eestahjees pee mums lihds ar Aprila mehnescha beigahm. Dseedataju putnini wif jaw fen klah un flandina preezigi fawas dseesminas Rabitajam par gohdu. Seemas fehja ir labi pahseemojuse; jo jaw pilnigi sato. Semkohpi war zeribas pilni un ar preeku fawus laikus usskatist. Jo ari pawafars pilnigs fawa wahreda, tahdu til reti peedfihwojam. Deenas lohti filtas, nastis ari tilai reti fala. Dascham, kam lohpu baribas truhtums bija, schis pawafars bija kreetns atspaid. Jaw pat Aprila pirmas deenas redseju aitu puljinus ganotees un daschu weeglas semes semkohpi aroht. Seme jaw tagad ir tehpufehsh pilnigi sata uswalka, ta tad drihs ween ari isplauks muhsu flaklee „lapu kohli.“ Wifur pee semkohpjeem ir atkal stingra rikofchanahs pee semes darbeem ar labahm zeribahm. Stihpneeku Pawlis.

No Selgawas teel Peterburgas Wahzu awisei, „St. Pet. Herold,“ par tur buhdameem Turku wangineekeem pasneegtas schahdas sinas: No augstakeem wirfneekeem mums (prohti Selgawa) schè ir diwifstjas generalis Schefkets-Pascha, lohti laipns lungs, kas zenschahs ar Ciropas eeradumeem eepasih-tees un fateekahs ar wairak augstakas un widejas lahtas laudim. Winisch ari nodarbojahs ar kreetnu un Wahzu walodas eemahzifchanohs. Brigades generalis Omers-Pascha un Sadiks-Ossendi dsihwo it klusi. Wes tam wehl mums schè ir 40 wirsneeki un 200 saldati. Wif peedereja pee Multara-Paschas armijas, par kuru it ihpafchi augstakee wirsneeki lohti labi spreesch. Janwari pee Turkeem plohtijahs karfonis, pee kam kahdi 100 zilweki fahlma un kahdi 30 nomira. Tagad ir mos fahlmuschu; pee kreetnahs kohpichanas ir pa leelakai datai wif wefeli un ka leekahs ar fawu liteni pilnigi meerà. Celu puikas ari wairs nekreen Turkeem palak, teem peeteel pasfatotees, ka Turku saldati no firgus feerwahm maifi un zitu pahretiku eepehrk, pee lam nekad naw sribdus. It ihpafchi jafaka, ka schè buhdamee Turki lohti labi uswedahs. Naw notikuschas neds schdsibas, neds lauschah-nahs, neds ari zitas kahdas nekahrtibas no Turku puses, lamehr tee schè Selgawa usturahs.

No Wez-Sahstas (Kurseni). Ra awises lasams, tad Wez-Saktu semkohpibas skohla, ka katru pawafari, ari schoreis notureja eskameni. Klaht bija wairak lohjekli no skohlas preekfchneezibas, tapat ari ihstems stahrtahs Peterfen lungs

no dohmeau ministerijas puses. Bija pawifam 20 mahzetti, no 19 lihds 28 gadi wezi, kas sawu mahzibas laiku (2 gadi) bija nobeigufchi. Diwi no ekfameni nolikšanas atkaphahs, 18 sawu ekfameni nolika, kuru starpa 4 dabuja Nr. 1 ar to apfihmejumu „lohti labi,“ 6 dabuja Nr. 2 ar to apfihmejumu „labi“ un 8 dabuja „widuweji labi“ (ziemlich gut). Wisi 18, kas ekfameni nolika, dabuja to tesfibu, ka kara-deenasta eestahjotees teel peefchirti pee 3. fchiras.

No Bauflas apgabala. Ka dsirdam, tad tureenas apgabala schini pawafari seemas fehja gauschi jauki parahdotees, tapat mahlaja ka smiltaja un purwaja, tapat kalna ka lejaja. Kweefchu un rudsu lauki fpihd ka sata wadmala un ahbolinfch augoht, ka preeks esohht pasfatitees. Ja Deems lihds galam fcho fehju ta ufturefchoht un wafaraju fwehtifchoht, tad Baufleneeleem fchis gads buhfchoht atkal bagats gads.

No Keepajas. Ka tureenas Bahju awise fino, tad t. 10. Merzi ohsta seemetu pufe lugis bija usftrehjis us feltumu. Schi luga rumpi raudsija ar pulweri gaisa zelt. Uhdena lihdejs ar pulweri nolaidahs uhdeni pee luga apafchhas. Te isdsirda leelu fprahgfchanu. Kad uhdena lihdeju iswilla, tad tas bija noht, jo pulweris bija par agri aisdedsees.

No Peterburgas. Kahda ahrfemes awise, pahr grafa Schuwalowa pahrbraufchhanu Peterburga sinodama, raksta, ka gras Schuwalows us teem augsteem kungeem, kas winu atbrauzoht apfweizinaufchi un winam prafijufchi, ka ar meeru stahwoht, esohht fazijis: „Mehs waram gan fwehtigu meeru zereht.“

No Nowogeorgijewskas. Refen fche nonahwejahs leelgabalneeku kapteinis Solowjews. Winsch bija wifu kara-laiku pee aktiwas armijas pawadijis un pehz meera noslehgfchanas us pascha luhgfchanu us Nowogeorgijewsku pahrzeltis, kur tas gribeja no pahrzeestahm kara-gruhtibahm atpuhstees. Tur tas eelohtelejahs kahda winam eerahdita kohrteli un is ta winsch wairaf deenu ne-ifsahja ahra. Zaur to nu daschi tika usmanigi, darija to polizejai finamu un ta durwis attafija. Melaimigo atrada istaba palahrufchohs. Us rakstama galda bija trihs wefstules: weena preefch wina feewas, ohtra preefch wina mahjas. Abas fchihs wefstules bij aissehgeletas. Drefcha wefstule bij wafam. Schini wefstule winsch luhds, lai neweenu wina nahwes deht nefauzoht pee atbildeschanas; winam waijadsejis nonahwetees, tapehz, ka tas tizis gruhti apwainohis. „Es nesinu,“ winsch raksta, „ka es zaur diwfahrtigo paschnonahwefchanohs, zaur kauna pilno nahwi, fchihs apwainofchanohs ne-ifsahjina, es ari finu, ka zaur fcho paschnonahwefchanohs jawai familijai, kas is manas feewas un diweem nepeaugufcheem behrnineeem pastahw, ne kahda labuma nepadaru. Bet man padaritais kauns ir til nepazeefchams, til gruhtis, ka es ar tahdu kaunu apkrauts, pat preefch manas firfnigi mihkotas nabaga familijas, wairs newaru dsihwoht. Warbuht gadisees labi laudis, kas manus behrnus nems sawa patwersma, preefch kureem man waijadsetu tahlaf dsihwoht, ja dsihwiba man nebuhtu nepanesama nast.“ Weidsoht Solowjews luhds, lai abas klahituhdamahs wefstules aiffubta aissehgeletas pehz winu adrefechm. Schini leeta ir eefahlla ismellefchana, zaur kuru zerams wairaf gaismas panahft.

No Maslawas. Mehjs jaw sawa laika sinojam, ka Persijas schahls nodohmajis us Siropu nahft; tagad waram pahf schahla zetofchhanu wehl schahdas sinas pasneegt. Ka „Solows“ fino, tad tai 7ia Mai schahls nonahfchoht us Mas-

lawu. Us bahnusi winsch tilfchoht ar peenahlamu gohdu apfweizinahtis, kur winsch gohda-kareeti braufchoht us Kreml. Schahls braufs ta nofauktos selta ratos, preefch kureem 6 sirgi teel aiffuhgti. Leelaja pils Kremla ir preefch schahla eerikteta. — Pils-kareetes jaw tai 28ta Aprili no Peterburgas us Maslawu atfuhhtitas, kas schahlam un wina pawadoneem preefch braufchanoas noliktas. Maslawas leela teateri tilfchoht schahlam par gohdu isrihkota leela dantschu luga (ballete) ar ihpaschi lepneem gresnumeem. — Reif pahf Persijas schahlu, Nasr-Eddinu, runajoht mums wehl schahdas sinas japeeleel: schahls tai 2tra Mai nonahja Tislifa. Firts Mentfchitows winam aibrauja preti. Stanzijas tiks gohda-waktis un musikis nostahditi. Tislife stipri bija fagatawoju-fehs us schahla fauemschanu.

No Drenburgas. Kad tahs dohmas radahs, ka waretu karfch starp Angliju un Kreewiju isjeltees, tad sahla us tam dohmaht, ka buhtu isrihkojami ihpaschi karafugifchi, ta nofauktee kreiseri, ar kureem waretu Anglu lugeem fshahdeht. Preefch schahdeem kreiserem teel Kreewija brangas sumas dahwinatas. Peterburga jattkluba fametufchi lihds 300,000 rubtu, no kureem gras Strogonows ween 50,000 rubtu dahwinajis. Zelisawetgradh famesti 1200 rubtu; Tulä 5000 rubtu un zitur mafakas waj leelakas sumas. Pat semafi laudis dsihwi peedalotees. Drenburgas gubernija 9 kasafi fametufchi 300 rubtu, jo wini labi finoht, kahdu fshahdi un breefmas padaroht kasafi, eenaidneekem peepeschi usbrukdami, un kreiseri tafschu esohht us juhras tas pats, kas kasafi us zeefsees. Pehz „Drenburgas awises“ minete 9 kasafi, kas tohs 300 rubtus fametufchi, esohht naidu fuhtidami Drenburgas gubernatoram schahdu wehstuli laidufchi: „Efam awises lasijufchi, ka wisi ihste Kreewijas tanteefchi, rangotees us gaidamo karu, kas waretu starp Angliju un Kreewiju isjeltees esohht nodohmajufchi kreiserus isrihkoht, lai eenaidneekam waretu zil eefpehjamu leelu fshahdi padariht. Mums jafaka, zeenigs gubernatora lungs, ka eefahlumä nesinajam, kas tee kreiseri par tahdeem ir; mehjs dohmajam, ka tee ir mafchines, kuras gar juhrmalehm isleek, lai eenaidneeku lugus waretu gaisa fperit; tilai preefch kahda laizina dabujam finaht, ka kreiseri ir lugi, kas lohti ahtri war braukt un ka wini us juhras to paschu usdewumu ispilda, fo mehjs kasafi us faufas semes, prohti eenaidneeku isluhkoht, winu isstihzinaht un tad pasust. Ta buhfchana, ka kreiserem tahds pats usdewums us juhras ka mums us semes, muhs pasklubinaja, schini leeta zil eefpehdami palihdscht un sawu kasaku artawinu doht preefch kreiserem. Tadeht efam eedrohfschinajufchees, zeenigs gubernatora lungs, juhs luhgt, lai fchohs klahht peeliktos 300 rubtus preefch nolikta mehrla isleetatut.“

Ahrfemes sinas.

No Berlines atnahja pa telegrafu ta fina, ka tai 29ta Aprili kahds wihrs diwreis ar rewolweri schahwis us Bahzijas keisar Wilhelmu, bet par laimi schahweeni netrahpijufchi keisar. Tagad awises pasneeds par fcho schaufchhanu plafchakas sinas, kuras ihsumä fauemas ari fche usstihmesim. Sesideenu tai 29ta Aprili ap pufzet fchetreem pehz pufdeenas Bahzijas keisars ar Badenens herzogeni brauja atklasta kareeti. Kreewijas wehstineela pils tuwumä peebrauzoht waijadseja rahmaki braukt, zaur tam, ka ziti preti brauja. Schini brihdi tika diwreis ar rewolweri schahwis. Keisars lika tuhlt pee-

reht. Us bula sehbedams keisara deenastneeks tuhliit nolahpa un feidsahs pee kahda zilwela, kas aif diwi dahmahm stahweja un rewolweri rohlâ tureja. Behlaf pee pahrlaufschana weena no tahm dahmahm isteiza, ka minetais zilwels lihds ar winahm palizis stahwoht un us keisara atbraufschanu gaidijis, aif swahrkeem lo flehpdam. Kad keisars peebrauzis, tad winfch rewolweri is swahrku apafschas israhwis un diwi reisas schahwis. — Kad winfch eeraudsijs keisara deenestneeku nahlam, tad winfch gribeja ismukt, zaur dsels trelineem zauri lihdam. Kahda feewa, kas tur ar fawu behrnu stahweja, gribeja winu notureht; bet winfch israhwahs un behga pa Wilhelma eelu prohjam. Kahdi lungi, kas winam preti stahjabs, us teem winfch ar rewolweri schahwa, bet par laimi neweenam netrahpija. Te nu kahdam jaunlungam isdewahs noseedsneeku fakert, pee kam diwi ziti lungi us noseedsneeku fahka ar fawahm nuhjam fist. Pa to stardu bija leels pulks lauschu fapulzejees. Noseedsneeks tika lihds ar kahdu zitu zilwelu, kas noseedsneelam rahdijahs palihgâ nahloht, no polizejas apzeetinahs.

Keisara rati pehz schaufschanas bija kahdas minutes paluschu stahwoht. Keisars israhdija leelu meerprahribu.

Diwi tumumâ buhdami wirsneeki peesteidsahs pee keisara prasidami, waj kahdas pawehles nedohschoht. Keisars atteiza, ka winam neta newaijagohz; turklaht winfch ari fajijis, ka redsejis, ka noseedsneeks ar rewolweri us rateem mehginajis schaut.

Kad keisars fahka braukt, us fawu pili dohdamees, tad winfch tika ar gawilefchanu no lauschu pulka apfweizinahts, kas bija fapulzejuschees. Keisars pehz fawa eeraduma laudis laipni fweizinaja, ne us kahdu wihsi ne-israhdidams, ka patlaban wisa dschwida bijuse apdraudeta.

Bahr noseedsneeku pahrlaufschanu Berlines awises pafneeds schahdas finas:

Ap pulksten 6 pee polizejas atbrauzja polizejas falee rati, kuri noseedsneeku atweda. Nu fahfahs wina pahrlaufschana. Noseedsneeks, tura wahrds ir Heinrich Maks Hedels, ir Leipzigâ dsimis 1857â gadâ un ta tad 21 gadu wezs. Hedels isteiza, ka winfch no 14ta Aprila fahloht pee Breitera atraitnes dschwwojht. Wina dschwolkli ismellejoht atrada, ka Hedels ir ar meeru un dwehfeli sozialdemokrats (sozialdemokrati ir wifas lahrtigas buhshanas un ta tad ari waldbas pretineeki); jo wina dschwolkli atrada sozialdemokratu wadonu bildes un sozialdemokratu rakstus. Hoels pats faka, ka winfch klempneru sellis, wina wahrds esohht Hedels, bet teekohht nofaukts par Lehmani. Winfch leedsahs, ka esohht us keisaru schahwis, teildams, ka esohht pats fewi gribejis no nahweht. Leezineeki, kas schaufschanu bija redsejuschi, peerahdija, ka winfch teefcham us keisaru schahwis. Kad leezineeki to isfajija, tad Hedels tam fihwi pretojahs, nodeewodamees, ka winfch ne-esohht gribejis us keisaru schaut; bet to winfch nespehja noleegt, ka winfch sozialdemokratu fapulzes noturejis un tur runas turejis. Winfch arweenu us tam stihwejahs, ka pats fewi gribejis noschaut, lai gan leezineeki skaidri peerahdija un apleezinaja, ka winfch us keisaru schahwis. Winfch teiza, ka truhkuma deht gribejis few galu padariht, jo naba-ga laudim zits nefas ne-atleekohht, ka noschantees, ja negriboht bada nomirt.

Pahrlaufschana aifwilkahs lihds pulksten 9. Hedels tika stipra zeetumâ eeliks; turpreti tas ohtra, kas lihds ar winu

bija zeeti fanemts, tika wafa palafste, jo bija newainigs. Winfch bija Hedelu apfargajis, lai fadufmojuschees laudis nenofistu.

Ka tahtal teel sinohts, tad Hedels pahrlaufschana lohti stuhrgalwigi un rupji isturejees. Winfch tika dselshods eeliks un tad us zeetumu aifwests. Sesideenu winfch wehl stuhrgalwigi un stingri isturejahs. Winfch esohht teizis: „Waj es esmu fleplawa jeb ka fleplawa isskatohs? Es nekur ne-behgfchu.“

Pirma nakts zeetumâ winu jaw padarija gurdenu. Ohtra deenâ gullsten 11 teefas-lungs pee wina nogahja un winu usaizinaja, lai taifnibu isfajidams raugohht zil neta fawu fohdu atweeglinaht. Weidsot winfch wairs neleedsees. „Es esmu sozialdemokrats,“ winfch teiza, „es jums wifu gribu isteikt. Esmu pats pee fewis peedschwwojis, ka sozialdemokrati dauds apfohla un neta ne-ispilda un tagad es winus eenihstu. Biju pee mahzitaja Stefera un luhdsu no wina darbu, ko man ari apfohlija. Bet es nekahdu darbu nedabuju. Es nahju leela truhkumâ un tapehz aprehmohs few galu padariht. Es gahju pastaigatees un te nu gadijahs, ka keisaru fatiku, ko es neta nepasihstu. Ka juhs warat dohmaht, ka es us keisaru schaufschu.“ Tee bija Hedela wahrdi un no teem redsams, ka Hedels, lai gan isfidamees, ka neta neleedsoht, tatschu taifnibu nebij isteizis. Kad winam prasija, ka winfch pee rewolwera nahjis, kur winam leels truhkums bijis, tad winfch us tam neta ne-atbildeja. Ka winfch pee rewolwera tizis, schim brihsham wehl naw ismeklehts. Ari teefas ahrist ar Hedelu kahdu pufstundu isrunajahs, lai waretu isfinahht, waj Hedels naw prahta apjuzis. Leefas ahriste apleezinaja, ka Hedels ir pee pilna prahta, lai gan winfch fawa istureschana israhdija bailibu un fawa runaschana nemeeribu.

Bahr Hedela noseegumu runajohht mums kahds wahrds falams pahr Wahzijas eelshigigu politiku. Wahzijas keisara waldbai ir diwi pretigas partijas, prohti ultramontani un sozialdemokrati. Is ultramontanu partijas preefch pahri gadeem zehlahs tas noseedsneeks, prohti muzineeku sellis Kulmanis, kas Kifingene us Bismarku schahwa. Tagad is sozialdemokratu partijas atkal iszehlees noseedsneeks, kas Wahzijas keisaru schahwa. Kad keisars pehz schaufschanas cegahja walstis-weetneeku fapulze, tad wif isweetneeki peezehlahs, jawu mihlotu semes-tehwu ar preezigu gawilefchanu apfweizinajami ka winfch no noseedsneeka usbrufschanas laimigi isglahbts; tika sozialdemokrati palifuschu meerigi, zaur to peerahdidami, ka wina par keisara isglahbschenu nepreezajahs. Daschi politikas prateji spreesch, ka zaur schahdu atgadijumu fahfchoht sozialdemokratu fawwalibu un ahlfuschanohs stingrati fawaldihht.

No Wahzijas. Ka „Hamburgas awise“ dabujuse finahht, tad firta Bismarka weseliba esohht tahda, ka winam buhfoht no fawa amata ja-attahpijahs. Ari Berline tahs dohmas isfajitas, ka Bismarks, til lihds ka Turzijas leeta buhfoht beigta, no fawa amata atstahfchotees. Wahzijas keisaram gan nebuhs pa prahtam, ka tas leelais wihrs, kas pee Bruhsijas paleelinaschanas un Wahzijas faweenofschanahs kahdus 30 gadus felmigi sirahdajis un weens no teem gudra-keem politikas wihreem Ciropa, — ka tas wihrs wairs nebuhs wina laba rohla walstis eelshigiga waldischana un ahrtigas politikas leetu wadischana; bet lo buhs darihht, kad weselibas buhshana to wairs ne-attauj. Bismarks wairaf neta

B o r a i d a.

Masflaweeschi daschadus stahstus no fatweem wezeteeweem un augstmaneem sina stahstih. Tã ari sçho stahstu man lahds wezs kaufmanis stahstija.

Preefsch keisara Behtera laiteem bija Kreemu walbineekeem tahds eeradums waj lifums, kad wini gribeja prezetees, tad nenehma bruhetes no ahrsemehm, bet no sawas walsis. Tad tapa no wifahm malahm tahs flaisstakahs freilenes weenã lustes dahrsã sapulzinatas. Tã tad daschu reis notika, ka dascha leeklunga bruhete tapa zahra gaspascha, kad nebija to pee laika darijuschi sinamu, jo faderetas bruhetes netapa peenemtas. Kad nu tahs flaisstahs rohstites sapulzejuschahs rindã stahweja, tad zahrs ar leelu gohdbiu zaur to rindu zauri gahja, pirmo reisu sweiginadams, ohtru reisu, kuras winam patika, usrunadams un trescho reisu sawai mihtakai pehrku wirkni us labo plezu uslika un tã tad bija fadereta bruhete.

Tã tad reis gadijahs, ka zahrs kahdai grafa bruhetei to pehrku wirkni uslika, jo wina nebija eepreefschu par bruheti peeteikufehs. Grafs dohmaja, ka zahrs wina bruheti nenemfchoht, tapehz ka winsch bija zahram mihtakais draugs un bija ar zahru ari daudsreis runajis, ka winsch to freileni prezeschoht; bet zahram wina ari patika un winsch dabuja wirsrohku.

Bar to grafs lohti behdajahs, staigaja gar zahra pili raudadams un nesinaja, kam sawas behdas isteikt, jo tehws un mahte winam bija mirusch, tehwa wezais brahlis dshwoja Samailã, no kura til sinaja, ka tam ir ruma un zukurafabrikis un leela bagatiba. Tam winsch newareja sawas behdas isteikt, jo tas dshwoja tahlu. Tã behdadamees winsch eegahja sawã kantori. Tur winsch atrada sawu wezo naudas fargu Antonu, kusch jaw pat no sawas jaunibas pee grafa tehwa bija deenejis. Tam winsch sawas behdas istahstija.

„Zeenigs leeklungõ,” Antons us tam atbildeja, „tas naw waijadfigs, bruhetes deht til dauds behdatees, ihpaschi jums wehl, kam til leela bagatiba tã pat Masflawã un 3 muischas us laukeem — un kur wehl juhsu tehwa brahla manta!

Wina testamente un raksti, kur winsch juhs par sawu mantineeku eezehlis, wakar atnahza. Luhl sçhe wini ir. Ar to wehstuli winsch juhs luhds, ka juhs waretut pee wina nobraukt, kamehr winsch wehl dshws, jo wezums un flimiba winu esohht us gultu sweedusch. Us tureen braukdami redsefeet pilssehtas un pilis, juhras un leelupes, un war gaditees, ka ari, few lihgawinu atradiseet; jo juhsu nelaika tehws, naidu faupidams, jums mas wehleja pasauli redseht.”

„Jums ir taijniba, mans wezais draugs,” grafs smaididams fazija, „leekat tad preefsch zela wifu gatawu fataisiht. Meh ar wifcem deendereem un leetahm braukfim. No kantoreem un muischahm lai pahrejo naidu peepuhtha; mums waijaga labi dauds lihds nemt. Lai wisi til pasteidsahs; jo man sçhe Masflawã pawisam nepatihl, tapehz ka zahrs ar weenu mani pee fewim aizina un es tad dabuju sawu bijusçho bruheti redseht, kas manu firdi behdina. Ir labaki, kad prohjam dohdohs.”

„Juhfu pawehleschana tiks peepildita.” To fazijis Antons aigahja.

Pehz diwi nedetahm isbrauja 10 rati, ko 40 sirgi wilka, no Masflawas. Tas bija grafs Arturs (tã meh winu faufsim). Winsch gribeja pilssehtas un wehrã leekamahs weetas isflatitees un tad sawu tehwa brahli apraudsiht. Tã wini nobrauja lihds Turku rohbeschahm un tur weena zeema weefnizã apmetahs atpuhstees. Grafs bija nodohmajis lihds Konstantinopeli pa semes zetu braukt un no tureenã ar fugi us Samailu.

„Bet kas ar to Turku walodu buhs?” Grafs prassja Antonam, „mehs neweens to nemahkam.”

„Es gan bishki saprohtu,” Antons atbildeja. „Mums waijaga tultu peenemt; tã pee rohbeschahm gan tahds buhs dabujams.”

To isdirdēja fainneeks, kur wini lohrtehi bija. Tas fazija: „Muhfu mahzitajam ir desmit dehli, kas wisi runa Turku walodu. Winsch labpraht weenu atlaidihs, jo winam ir masa eenahlfchana.”

„Efat til labi,” grafs fazija us fainneeku, „atluhdsat mahzitaju pee manim.”

Mahzitajs atnahza ar sawu wezako dehlu Wiktoru. Grafam tas jaunellis patika. Winsch waijaga mahzitaju: „Waj juhs warefeet man sawu dehlu par beedri us Konstantinopeli lihds doht? Sulainu man ir deesgan, bet man beedra waijaga, kad es kur isjahju waj kahdas wehrã leekamas weetas apskatohs, lai ar to waretu parunahht; sawu wezo draugu Antonu es wifur newaru lihds nemt, tas winam par gruhtu un winsch Turku walodu pa mas saproht. Til drihs juhs sawu dehlu mahjã nefagaidiseet, meh no Konstantinopeles braukfim us Ameriku, kur warbuht gadu jeb ilgaki palikfim.”

„Labpraht, zeenigs leeklungõ,” mahzitajs preezigi atbildeja. „Man wehl dewini atleek mahjã, kuras ustureht un mahzihht man deesgan gruhti. Sçhis ir Anglijã semkohpibu mahzijees un dauds walodas runa; winsch jums us tahla zela it labi derehs, turkshat winsch jaw kahdam fungam Konstantinopelẽ lihds bijis.”

„Nu, ko dohmajeet draugs” grafs Wiktoru waijaga, „waj jums patilfees par beedri lihds braukt?”

„Labpraht,” Wiktors atbildeja, „es wifu muhschu waru jums kalpoht, kad til juhs ar mani meerã buhsfeet.”

Tad Grafs eedewa Wiktoram 200 rublu, lai few eegahdatohs, kas waijadfigs. „Un kas wehl buhs waijadfigs,” winsch fazija, „to meh wehlat dabufim, til taifatees drihs gatami.”

Geam no tureenã aisbrauja, grafs wezo mahzitaju bagatigi apschinkojo un no ta mihti atwabijahs.

Konstantinopelẽ kahdã leelã weefnizã, flaisstã, ar tepikeem isflahatã lambari sehdeja us spilweneem diwi Turku augstmani, uhdens-pihpas smehekdamu un kaseju no tasehm dserdami, kad grafa sulaini tur sahla sawas leetas eenest. Wini abi tublit uszehlahs. Weens no wineem eesauzahs: „Ko tee kristigeer funi tã grib dariht?”

„Es jaw wakar,” tã ohtris atbildeja, „to dabuju dshdeht, ka kahds bagats Kreemu grafs tã lohrtehi nemfchoht. Winam jaw tapa astoni Janischari par wadoneem preti fuhiti; tee winu ari sçheit apfargahs.”

„Tad til eestim prohjam,” pirmais fazija. „Nu sçhis

muhfu flaitais weefu nams kahdu laiku paliks par funu stali.

Wini aigahja. Grafs ar fawu faimi tur eeriktejahs. Turku dshiwoklōs naw galbu ne krehsu, wini fehō semē, tā kà muhfu skrohberi us galda, tabehz grafam waijadseja wifas leetas pascham eegahdatees.

Kad wifs bija pehz kahrtas eeriktehts, tad grafs eedewa fawus papihrus Wiktoram un fuhtija winu pee polizejas. Pehz kahdas stundas winfch isbihjees it bahls pahrnahza.

„Kas jums lait?“ Antons waizaja.

„Wai, ko es polizeja redseju!“ Wiktors atbildeja. „Tur bija zilwekam kahjas us augfchu pee bluka peefeetas un diwi Turki fita winam ar nuhjahm pa pehdu-apalschahm. Winfch wairs newareja raudaht, tik kunksteja ween. Pehzat winu atraisija; eet winfch newareja, bet palika turpat guloht.“

„Tas buhs kahds kristigs wehrgs bijis,“ Antons fazija, „Turku wini tik breefmigi nestrahpehs.“

Grafs to dsirdejis fazija: „Es eefchu ar Wiktoru, to nabadsinu ispirkt, un kad es wehl kahbus kur atradischu, tad es tohs ispirkfschu un apgahdaschu, ka wini pee fawejeem mahja teef.“

Pehz kahdas stundas grafa sulaini eenefa to lihds nahwei nomohzito nabadsinu tai lambari, kur tee Turki bija fehdejufschi un nolika winu us spilwenu semē. Antons winam waizaja, no lurreenas winfch efoht.

„Esmu no Tobolklas,“ wehrgs atteiza. „Nu ir jaw peezipadsmit gadi, lamehr fche, wehrgofchanā dshiwaju. Mani fauz; Wiliamu Antonu.“

Wairaf winfch nedabuja isteikt, kad Antons eekleedsahs un winam ap kaku apkehrees, pee semes nokrita. Tad fauzja: „Al mans brahlis! mans mihtais brahlis! Kà Deewa rohka ir muhs kohpā faweduse! Nu tu wairs ne-efi wehrgs, un warefi pee fawejeem atgreestees. Mehs wisi esam tewi kà mirufchu apraudajufchi. Al Deews, kà tawi zeli ir brihnifchi. Wiliams fkatijahs winam netizigi azis, tad us reis winu aplampa fazidams: „Ja, riktigi, tu esi Teodors, mans wezais brahlis. Waj wari man pateikt, ko mana feewina, meitina un mans dehlinfch, kas schuhpuli palika guloht, kad es aigahju — ko wini dara, waj ir dshiwu jeb mirufchi?“

„Tee ir wisi wefeli,“ Antons fazija. „Preefch trihs mehnefcheem es biju Tobolklā us tawas meitinas kahsahm, tawa feewina ir wefela un masais Sanka eet fohlā.“

„Al, kad man spaheni buhtu,“ Wiliams fazija, „es pee wineem nofreetu, bet kur tagad waru eet? Ne stahwu newaru peezeltees; es esmu pawifam nabags, ne drehbes, ko apgehrttees, ne naudas grafis, par ko kumofiau maisi nopirkt!“ Winfch grehti nopuhtahs, tad atkal fazija: „Warubht ka tas lungs, kas mani nopirka, paturehs mani par strahdneeku un ne-atlaidihš.“

„Ne, ne, mans brahli,“ Antons fazija, „tu jaw pasini grafu Arturu, pee ka es fenaf deeneju, tas ir miris, un tagad es pee wina dehla esmu deenastā. Winam ir mahtes firds un dwehjele, winfch tewi ispirka, liks tewi isahrsteht. Wums pascheem ir dakteris lihds, un winfch gahdahs, ka pee fawejeem mahja tikfi.“

Wini abi aplampufchees runoja un nebija manijufchi, ka grafs bija eenahzis. Winfch Antonam weegli rohku uslika un prasija: „Ko tas noshme, mans draugs?“

„Tas ir mans brahlis,“ Antons atgreesees fazija, „kas

preefch 15 gadeem pasuda. Deews lai ir flawehts muhschigi un jums tuhstofchlahrt pateiziba.“

Grafs lika sulainim flaidras drehbes atnest un dakteri atfaukt; tad winfch prasija Wiliamam, kà winfch Turku nagōs tizis.

„Zuhs sinat, zeenigs leelkungs, ka es ar swehru ahdahm andelejohs,“ Wiliams fazija. „Es ar labu krahjumu no Tobolklas isbrauzu, tad wehl us zetu labu dasu ar ziteem andelneefem kohpā sapirkam un tahs gribejam us Tislifu nowesti, tur pahrdohht un ar zitu prezi atpakal nahkt. Bet ne tahtu no Kawkasa kalneem mums laupitaji uskrita. Erohfschu mums nebija, ko preti turetees, un wini bija kahdi 80 un mehš tik 25 wihri; ir tad ischetri no mums tika nofschauti, kas preti turejahs; mehš ziti padewamees. Wini muhs ar wifu prezi eedsina zaur mefcheem un graiwahm tahtu kalnōs. Pehz ik nedekas par peezeem muhs isweda prohjam. Weentreis nahza ari man ar maneem diwi beedreem ta reisa. Mehs tikam ar daschadahm prezehm fcheit Konstantinopelē atdsihi.“

Kahds Pascha mani un manus beedrus nopirka; weens bija kaleja, ohtris skrohbera sellis. Muhs eeweda kahdā dahrsā. Tai dahrsa widū bij Paschas 12 feewu nams, kuru mums waijadseja apkohpt. Es tur wifus 15 gadus nodshwoju. Tas Turks mani it flikti netureja; bet bija ari zeeti wina pawehleschana jaklausa. Wifu pirms ar winu runajohht waijaga zelōs nomestees un galwu us semi noleektu turreht, tapehz, ja kur wainigs buhfi, lai wina sohbens war wehrga galwu weegli noptant. Ohtra leeta ir, kad weena jeb wairaf no wina feewahm dahrsā isnahkt, tad waijaga wehrgeem fawās buhdās eebehgt, ja to newar, tad us wehderu ir pee semes jagut, lihds winas garam no-eet, jo winahm azis fkatitees ir nahwes strahpe. Kas to eedrohfschinatohs, to tuhliit melnee feewu fargi nodurtu.“

„Bet tapehz winfch tewi tagad lika strahpeht?“ grafs waizaja.

„Winfch ne,“ Wiliams fazija. „Preefch kahdas nedekas winfch wifas fawas 12 feewas pahrdewa un wakar mani kahdam zitam Pascham atfschinkoja. Tam ir dehls, 10 gadus wezs. Es nefu kastija galdu pilnu ar tafehm. Tas puika lustes deht fita man par kahjahm, pehzat par rohkas pirksteem. Es ne-iszeetu, man tas galbinsch nofklideja us marmora grihdu un wifas tafes faplihfa. Pascha usfauzja man: „Waj tew funim rohkas naw, ka tu wifas tafes fadauht?“ Es atbildeju: „Zuhju dehls man pirkstus ar nuhju fahita.“ Winfch prasija: „Waj tu winam fiti?“ „Ne, es winu nemas ne-esmu aiskahris,“ sehns atbildeja. To paschu ari kahds sulainis apleezinaja. To dsirdejis Turks kleebsa: „Tu funs, tu drihfti manu behrnu apmelohht! Es tew tohs melus isdshifchu!“ Un es tikū strahpehts.“

„Al Turku warmahziba!“ grafs nopuhsdamees fazija. „Nu tapehz winfch fawas feewas pahrdewa?“

„Winfch grib us Melu eet un fwehtā Kaabā pahtarus flaitiht,“ Wiliams fazija. „Tur dauds naudas waijagohht; winfch ari wifus zitus wehrgus pahrdewa, tik diwi stipri puifchi ir atlikufchi. Par teem winfch dahrgu naudu prafa.“

„Kas tad Melā ta Kaaba ir?“ Antons waizaja.

„Es tur pats ne-esmu bijis,“ Wiliams atbildeja, „bet no Turku tizigeem esmu dsirdejis, ka Melas pilsefhta ir Arabijas galwas pilsefhta. Tur neweens kristigs, ne schihds, ne no kahdas zitas tizibas neteef celaisis, kà tik Turku tizigais.“

Tur ir Muhameds dšimie. Ta pilsehtia ir kalnu starpā, ne-augligā, fausā weeta, ir labi leela, ar daudj eedšiwota-jeem; wina wed leelu tirgošānu ar Indiju, ar Ašjas Tur-keem un ar Egipti. Nemitejotees tur fanahš kuptšči no ap-lahrtejahm semehm. Ta wehrā leekama ehla, kuzai par goh-du til daudš zilweku tohpā fanahš, ir ta flaweta Kaaba jeb luhgšānas nams. Turkt tiz, ka Abraams to efoht buhwē-jis. Wina ir masa, tšhetrkantiga un flitti buhweta ehla, bet no augstmanu ščinkibahm ar melnu, ar seltu isgresnotu wadmalu apfegta ehla un wifas jumta renēs ir no selta. Tai feenā klahš pee ee-eešānas ir weens melns alminš, kuru engelis Gabriels preekšā fča nama buhwēšānas pats efoht atnefš.

Šchis ir bijis, pehz Turku tizibas, til balts un spohššs, ka wina gaismu tšhetredeenu gahjuma tahtumā warejuschi redseht; bet kad winam daudš par zilweku grehkeem wajadsejis raudahš, tad winsch ir melns palizis. Turki fčo lohti no-šlumuščo akmeni buščo ar leelu zeenišānu. Kas Kaabā grib eefšā tikt, tam wajaga zaur lohgu par trepehm ee-kahpt. Ja durwis til tohp diwi reis gadā preekšā augst-maneem atwehrtas. Wifaplahrt tai ehla ir waza-šabi, zaur kureem kēde zauri eet. Us tahš karajahš fudraba lukturi, teem klahš ir daudš luhgšānas nami un ari ta aka, kur Ahgare dširdija fawu dehlu Ismaelu, Arabeeschu ziltstehwu, kad tas gribeja noslahpt. Ščo uhdeni dšer Turku tizigee, masgajahš, nem lihds us mahjahm un daudš issuhta prohjam preekšā bruhšēšānas. Tais šabu starpās, kuri ar juntu apfegti, tohp daudš prezēs fakrautas un leela andele dšihša. Kaabā ir waren leels mantas krahjums no selta un fudraba, jo katram šwehtzelineekam pehz fawa spehla tur ko wajaga doht. Zik lohti Turki Kaabu zeena, to no tam war redseht, lai wini, kur ari buhdami, arweenu luhgdami fawu waigu us to debēs puš greešā, kur Kaaba gut."

Wifū to laiku, kamehr Williams par Melu stahšija, grašs dšilās dohmās nogrimis fehdeja. Tad winsch Wiliamam prasija: „Waj tee diwi pušči, ko tas Turks grib pahrdoht, ir tawi beedri no Tobolflas?"

„Mani beedri ir fen mirušči," Wiliams atbildeja. „Tee diwi ir kahdus trihs gadus pee mana lunga. Til to sinu, ka wini ir kristigi, bet wehl ne wahrda ar wineem ne-efmu runajis, jo tad buhtu nahwes strahpe."

„Nu lai malka, ko malkadams, tohs wajaga nopirkt," grašs fajija. „Bet kā tad tawi beedri beidsahš, waj zaur leelahm strahpeem jeb ar laizigu nahwi?"

„Neweens ar laizigu nahwi," Wiliams atbildeja. „Es ar to fšroderi strahdajam puku dahrsā. Šchini dahrsā ir brihw wifahm Pasčas feewahm ar ne-apfegtu waigu staigaht. Mehš isdširdam to šlano mohdigo pulstieni šlanam: fapra-tam, ko tas nošhme; eemulam fawās buhdās un aistaišjam durwis. Wifas 12 feewas, pawaditas no tšhetreem melneem fargeem, pagahja manai buhdai garam. Es zaur fškirbu šlatijohš, tur bija baltas, bruhnas, dšeltenas un farklana ahdas dšimuma. Winas it klahšu peegahja pee mana beedra buhdas un fahla pukēs pluhkt. Tē mans beedris ar johni no fawas buhdas islehzā un weenai meitai jeb feewai ap šaklu apšehrahš, isšaukdams: „Al Šmilija, mana mahja, tu ari tai nelaimigā weeta eš atwešā!" Wairak winsch ne-dabuja isšeiht, kad jaw isšetri duntšči no melnajeem fargeem wina širdi eestrehja un bija noht. Man wina meefas wai-

jadseja pa nakti ahrpuš pilsehtas tukšnefi isneš, tur pliku nogehrt un ne-apraktu pameš, lai šwehri un putni winu apēhd."

„Nelaimigais jaunellis bija pahrsteidsees," grašs fajija. „Bet kā nu tas ohts beidsahš."

„Turku tizibas likumi ir," Wiliams fajija, „ka wineem wajaga no wifa spehla dšihtees, zitu tizibu lohzeklus pee fawas tizibas peedabuht. Tā tad pee mums ik deenas nahja muhsu lungs ar garidsneeku, luhgdami, draudedami, labumu un brihwibu apfohlidami, lai winu tizibu peenemam. Bet es paliku fawā tizibā. Kalejam daudš labuma tika peefoh-lihts, tas peenehma Turku tizibu. Tika apgraišhts, un trihs reis deenā masgahš. Nu bija gataws Turks. Pasča no fawahm nederigahm feewahm winam diwi feewas atščin-koja un winu eezehla par wehrgu ušraugu. Wehlahš winsch pats nopirka diwi feewas. Nu bija pilnigs wihrs; lihds ar Turku tizibu bija ari Turku dabu peenehmis. Bija breefmigs un netaišnš kā jaw Turks. Neta deena pagahja, kur nabagi, pušpliki wehrgi nedabuja wina paštagu bandiht. Ta ir kahda gara kā gehgera puššeem sunu paštega, no ahdas pihta. Ar to winsch par pliku muguru jeb par leeleem kapaja, kur katrs zirteens dšili meefā eegreesa.

Tā winsch kahdus peezus gadus trakoja, bet newareja fa-wu wezu eeradumu, dšerschānu atmeš; jo Turku tiziba zeeti aišleeds garigus dšehreenus dšert. Pats lungs winu atrada, brandawihna buteli blakam, peedšehruschu dahrsā gutam. Winsch šiprā balfi fahla kleeht un faukt. Mehš dohma-jam, ka uguns buhs kur iszehlušehš. Us wina faulšchānu daudš Turki fazezeja. Tee winu raustija un gruhšija, tad eemeta pagrabā. No rihta atrahja derwischi (Turku muhfi), tee winu no pagraba isweda, winam wifas drehbes noplehfa, ar dubteem un ziteem nesklaidrumeem winu nokehšija. Tad lika mums meetu no zeeta lohla šmuidri špižu noziršt un semē eerakt. Winam tika no rupja audekla maifam lihdsigs ušwalks apgehrtš, us afa meeta tā ušfehhdinahts un pee kah-jahm šmagi akmeni peeseeti. Pehz trihs štundahm winsch mohzidamees fawu garu isšlaida. Tas špizais meets bija winam weendš fahndš zauri isduhrees. Turki us katru wina waimanahm fauja: „Allah, tu eš leels! Kas tawa pra-weešča Muhameda likumus nezeeni, tam tā wajaga mirt."

— „Es wina meefas ari nonefu tukšnefi."

Grašs dšili nopuhtahš. Tad fajija us Antonu: „Taws brahlis ir peekufis, wed winu fawā lambari un apgahda wifū, kas winam ir wajadšigs. Es rihtu issuhtišču Wik-toru, lai winsch tohs diwi pušchus usmelle. Kad wini ari buhtu dahrgi, tohs wajaga glahbt."

Wiktors drihs to wehrgu ušraugu atrada, kam tee diwi pušči bija pahrdohdami. Tas par katru prasija 1000 rubl. Wiktors fohlijahš tohs malkahš, lai til winus pee grasa no-wedoht.

„Citāt til mahjās," uštraugs fajija, „es ar teem puššeem drihs bušču pakat."

Wiktors pahrnahjis grafam teiza, ka katrs 1000 rubtu malkajohš.

„Kad ari katrs 2000 rubtu malkatu," grašs atteiza, „ari tad es winus ne-astahtu."

Wehrgu uštraugs wahrdu tureja un drihs bija klahš.

Grādi un seedi.

Leelīchanahs.

Rā lafītajeem sinams, tad wezōs laifōs apfuhdsetee, kas leedsahs kahdu noseegumu nodarijufchi, tika breefmigi mohjiti, weenalga waj wini bija wainigi jeb newainigi, jo lamehr waina naw peerahdita, tamehr jaw newar sinah, waj apfuhdsetais ir wainigs. Muhsu gaismas laifōs tahdas mohzibas wairs nenoteek un tatschu schini gada Laipzigas pilsehtā tahda mohziba notika. Tas bija tā:

Kahdā weefnizā pee alus glahses fehbedams kahds weefis fawā draugu pulzināja teiza, ka tee, kas wezōs laifōs zaur mohzibahm lahwhufchees peefpeest, fewi par wainigeem nosaukt, bijufchi glehwi zilwefti; winfch tahdas pirmas kahrtas mohzibas buhtu smeedamees pazeetis. Draugi tahdu leelīchanahs dīrbedami, winu pee wahrda tureja. Negribedams israhdi-tees pahr tahdu, kas tikai ar muti leelījees, winfch apfohli- jahs pirmas kahrtas mohzibas pazeest. Rogahja us museumu (wezu laiku leetu krahtuwi), kur wezu laiku mohzibas-rihki atraddahs. Sahla ar pirmo mohzibas-rihku, prohti ihlfchku fkruhwu.

Abus ihlfchkus eelika mohzibas fkruhwstiki. Pirmo fkruhwas peewillumu wihrs isureja, tikai gihmi drufzin fashkohba; pee ohtra fkruhwas peewilluma winfch stipri eeblahwahs, un kad trescho reisu fkruhwu peewilla, tad winfch it behdigi luhdja, lai laifchoht walam, jo newarohht fahpes iszeest.

Tē nu wihrs bija pahrleezinahs, ka wezōs laifōs bijufchi daudf stipraki zilwefti, kas nereti pirmas kahrtas mohzibas pahrzeetufchi, us fawu newainibu pastahwedami; daschi ari wehl wairaf, un winfch, kas ar fawu duhschu un stiprumu bija leelījees, nebija ne pirmo mohzibas rihtu, ihlfchku fkruhwu, warejis pazeest.

Schoreis leelīchana winam gan naudu nemafaja, bet fahpes dabuja pazeest.

Ismanigs tirgotajs.

Kahda Bihnes awise pastahsta fchahdu johzigu atgadijumu: Kahds dahmu leetu tirgotajs bija kahdai jaunai gaspaschai prezes us parahdu dewis, bet newareja naudu isdabuht. Winfch wairaf reisu aifufhtija fawus bohdes sekus ar rehkinumu pee minetas gaspaschas, bet if reisas tika atteikte, ka lungs ne-efohht mahjās un tā tad rehkinums netika famafahs. Ko lai nu tirgotajs dara? Winfch no-eet pats pee gaspaschas mahjās. Winfch teel eelaisis eelfchā; bet tikai gaspaschu mahjās atrohd, kas winam fala, ka winas wihrs ne-efohht mahjās. Tirgotajs labi sinaja, ka gaspaschas wihrs bija mahjās, jo winfch pee deenastneekem bija eepreefchu apjautajees.

„Tad juhfu laulahs draugs,“ tirgotajs fazija us gaspaschu, „naw tagad mahjās? Tas ir brangi, nu tad waru. . .“

Til ko tee wahrdi bija isrunati, ka dīrdeja flati butfchojohht. Tē us reis fahnu durwis atwehrahs un fadufmojees mahjas lungs isfreen.

„Rā juhs eedrohfschinajatees manu gaspaschu butfchoht?“ winfch tirgotajam bahrgi usprafa.

„To nemos ne-efmu darijis,“ tirgotajs atteiz fmaibidams.

„Efmu tikai fawu rohku butfchojis. Bet kad man nu reis tas gohds, ar jums fatiktees, tad luhdsami atkaujat man fcho rehkinumu jums pašneegt un to waijadfigo naudu par to isluhgtees.“

Kungs nokaunejees fanehma rehkinumu un to aismafaja.

Us tahdu wihti tirgotajs zaur fawu ismanibu bija nahjis pee fawas nauvas.

Kas wihs pasaulē naw darams, lai no flikteem mafatajeem naudu waretu isdabuht!

Grādi ni.

Ja kahds tewi 2 reis peewit, nizina un apfmeij, tad zeel labaf klusu un ne-eetwehro to; bet ja kas lepodamees wehl 3 fcho reis tewi nizina, tad pahrmahzi to, bet tikai weentreis, 2 reis pahrmahziht ir mohziht.

Skaitas feewifchlas lihdsinajahs pukehm, un tikumigas feewifchlas lihdsinajahs sahlei; pukes teel daudfreis kahrtigi noplukhtas un atkal semē mestas; bet sahle teel ruhpiigi noplauta un paglabata.

Ne-aiflar weeglpratigi jeb kahdas masas wainas deht fawu eenaidneeku, jo fini ka tam ir fpehzigs draugs, kuru tu pahrwareht nespehj; jo tizt drohjschi, ka tas to waijadfigā brihdi aifstahwehs un fargahs.

Stuhla Zahnis.

Drufzinas.

Zilweku gudribai un sinafchanai fawas rohbeschas; ne-ipehtijamas paleek zilwela prahtam daschadas buhschanas, to pasaulēs prahtneeki fen jaw atsinufchi. Bet kad zilwela gudribai un sinafchanai ir rohbeschas, tamdeht gudribu un sinafchanu nebuhs nizinahht, bet pehz schihm augstahm gara mantahm dīhtees un zenstees.

Daudf runa no jauneem laileem, no winu gaismas darbeem un brihwprahtigeem zenteeneem, nosauz tapehz jaunkohs laikus par labakeem nela wezohs; bet tamdeht nebuhs jauneem dohmaht, ka wini labaki par wezeem, wifu masaf jaunekleem dohmaht, ka wini gudraki un prahtigaki par wezeem. Neween fkhohlas mahzibas dara zilweku gudru un prahtigu, bet jo wairaf peedfchwojumi.

Mohs ite.

Pastahsti, ja sinahht drihtu,
Mohst, tapehz nobahle;
Kamdeht fawu waigu fahrto,
Lihds usplauki, pasaude?

Waj gan tewim nahlahs schehli,
Kad nelahwees fewi pluhkt,
Janneklim ar dascheem dsehli
Wina firdi dīsti gruhht?

Mohst, kaut jel atkal driht
Sahrtojohht tew' rebsetu,
No tew durta wahs us reisi
Ari manim fadsihhtu.

D . . . ds.

Atbilbedams redaktehrs Ernst Plates.